3. Нестача вчителів: освіта очолює список галузей за браком кадрів в Україні. *Профспілка працівників освіти і науки України*. URL : https://pon.org.ua/novyny/11910-nestacha-vchyteliv-osvita-lidyruie-za-brakom-kadriv-v-ukraini.html (дата звернення: 13.10.2025).

4. За рік погіршився психоемоційний стан учнів і знизилася мотивація до навчання – дослідження. *Інтерфакс-Україна*. URL : https://interfax.com.ua/news/general/988392.html (дата звернення: 13.10.2025).

5. Дослідження «Вчителі України: кадровий потенціал» або кадровий виклик у школах до 2030 року**.** *Профспілка працівників освіти і науки України*. URL : https://pon.org.ua/novyny/11546-doslidzhennia-vchyteli-ukrainy-kadrovyi-potencial-abo-serioznyi-kadrovyi-vyklyk-u-shkolakh-do-2030-roku.html (дата звернення: 13.10.2025

УДК 37.018.43:004.9

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗВО

Кудрявцева О.В. к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Сьогодні специфіка цифровізації у сфері вищої освіти багато в чому зводиться до нарощування темпів поширення відповідних технологій та освоєння учасниками освітнього процесу методик роботи з ними. Цей факт

не повинен викликати подиву, якщо ми згадаємо, що на сучасному етапі суспільного і науково-технічного прогресу фіксується безперервна поява нових можливостей для вдосконалення матеріально-технічної бази педагогічного процесу.

Аналіз поточної педагогічної практики дає нам можливість з певною часткою впевненості заявити: цифровізація освітнього процесу, що реалізується в процесі вищої освіти, дозволяє досягти ряду результатів, дуже значущих в плані його організації. До них ми можемо віднести наступні:

– мінімізація негативного впливу просторових, часових і культурних бар'єрів на ефективність комунікації в сфері освіти;

– забезпечення продуктивної участі в освітньому процесі не тільки основних його суб'єктів, а й досвідчених професіоналів, видатних діячів культури, науки і мистецтва, які реалізують свою діяльність практично по всьому світу;

– здійснення пошуку, обробки, критичної оцінки та подальшої презентації даних, що представляються найбільш актуальними і корисними на конкретних стадіях освоєння студентами їх майбутніх спеціальностей;

– розширення використання результатів новітніх досліджень, а також передового педагогічного досвіду в освітніх цілях.

Практичному втіленню подібних переваг цифрових технологій в частині організації освітнього процесу з великою ймовірністю сприятиме розширення використання в ньому деяких цифрових ресурсів. Розглянемо їх переваги більш детально.

По-перше, в даний час деякими вітчизняними ЗВО генеруються і з успіхом використовуються навчальні інтернет-сайти. Їх застосування дає нам можливість зробити висновок про користь таких ресурсів при організації навчального процесу. Так, їх можливості дозволяють

раціоналізувати процеси підготовки і проведення навчальної роботи в таких формах:

- навчальне моделювання;
- проведення віртуальних експериментів;
- проектна діяльність студентів, тощо.

Сьогодні цифровізація вищої освіти також пов'язана із залученням до навчально-виховного процесу освітніх інтернет-ресурсів. Серед них перспективним видається використання міжнародних освітніх платформ. До таких можемо віднести:

- Coursera (США) - Одна з найбільших світових платформ онлайн-освіти; курси від університетів Stanford, Yale, University of London тощо; сертифікаційні програми;
- edX (США) – Безкоштовні й платні курси від MIT, Harvard, Berkeley; підтримує MicroMasters і професійні сертифікати;
- FutureLearn (Велика Британія) – Європейська платформа з курсами від британських і європейських університетів (The Open University, University of Leeds);
- Alison (Ірландія) – Безкоштовна платформа з курсами з менеджменту, IT, педагогіки, бізнесу. Сертифікати міжнародного зразка, тощо

Часто вітчизняні ЗВО поєднують використання перерахованих вище освітніх ресурсів, з одного боку, і власних розробок – з іншого. Це дозволяє їх викладачам, методистам і адміністрації адаптувати можливості тих і інших під особливості організації та реалізації аудиторної та позааудиторної роботи з різних дисциплін. Цій меті також служить комбінування різних платформ.

Найбільшої уваги у зв'язку з темою цієї роботи заслуговує використання вітчизняними ЗВО такої мережевої платформи, як Moodle (англ. – Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment – модульне

об'єктно-орієнтоване динамічне освітнє середовище). Вона знаходить все більш широке застосування в цілому ряді організацій, що реалізують освітню діяльність.

Переваги даної платформи дозволяють студентам:

- вивчати необхідні теоретичні матеріали;
- виконувати практичні завдання;
- готувати і відправляти на перевірку звітні та контрольні роботи;
- знайомитися зі структурою дисциплін, що вивчаються;
- проходити тестові завдання, тощо.

Крім спрощення виконання навчальної діяльності майбутніми професіоналами та розширення можливостей для реалізації освітніх програм у дистанційному або змішаному форматах, розглянута платформа має і деякі інші переваги. До них належать:

- відсутність обмежень на використання наочного матеріалу;
- спрощення організації діяльності учасників освітнього процесу, спрямованої на повторення і закріплення пройденого матеріалу;
- можливість широкого використання ігрових методів навчання, в тому числі при реалізації освітнього процесу в дистанційному і змішаному форматах;
- певний потенціал у плані реалізації методу навчальних проектів.

З вищевикладеного випливає: широке використання переваг Moodle в освітньому процесі сприятиме створенню творчого середовища в просторі організації процесу вищої освіти. В її рамках видається можливою інтенсифікація процесу формування у студентів системи метакогнітивних умінь. Достатній рівень їх розвитку, в свою чергу, дозволить випускникам більш ефективно реалізовувати різні інновації в ході професійної та інших видів діяльності.

Займаючись вирішенням теоретичних і практичних питань, пов'язаних із застосуванням цифрових ресурсів при організації педагогічного процесу в освітньому середовищі сучасного ЗВО, педагог повинен враховувати необхідність дотримання деяких організаційно-педагогічних умов. Охарактеризуємо їх.

По-перше, слід забезпечити рівний доступ усіх студентів до засобів ІКТ. Звичайно, сьогодні абсолютна більшість осіб, які освоюють програми вищої освіти, мають у своєму розпорядженні ПК, ноутбук, планшет або смартфон. Але при цьому зберігається необхідність надання можливості для використання такого роду гаджетів тими студентами, які їх не мають.

По-друге, продуктивне використання цифрових ресурсів з метою раціональної організації педагогічного процесу видається можливим у разі створення системи, що забезпечує безперешкодне використання таких ресурсів усіма суб'єктами освітніх відносин. При її генерації слід взяти до уваги наступні моменти:

- необхідність організації робочих місць, що дозволяють реалізовувати індивідуальні та групові форми навчальної діяльності з використанням ІКТ;
- можливість для необмеженого доступу до необхідної інформації, а також до програмного забезпечення з особистих пристроїв учасників педагогічного процесу;
- наявність достатньої кількості точок живлення для підзарядки пристроїв.

На основі вищевикладеного ми можемо з певною часткою впевненості заявити: в умовах цифровізації всіх сфер життя суспільства і, зокрема, освітнього середовища сучасних закладів вищої освіти, необхідний перегляд підходів до організації навчально-виховного процесу. Перспективним при цьому видається широке використання різних цифрових ресурсів.

У разі дотримання низки організаційно-педагогічних умов, які сьогодні видаються цілком здійсненними, звернення до їх можливостей дозволить істотно раціоналізувати хід підготовки майбутніх професіоналів. Реалізація перспективних форм його побудови, в свою чергу, з великою ймовірністю сприятиме інтенсифікації формування у студентів низки компетенцій, необхідних для успішної самореалізації в сучасному суспільстві.

UDC 378.147:37.013.42:355.01(477)

ACTIVATION OF STUDENTS' CREATIVE POTENTIAL BY MEANS OF BUSINESS GAMES IN WARTIME CONDITIONS

Verbytska V.I., Ph.D., Associate Professor.
Kharkiv National Automobile and Road University
Dyachenko M.D., Doctor of Pedagogical Sciences, professor
Classical Private University of Zaporizhzhia

Relevance of the study. Modern wartime conditions put forward new requirements for the education system, in particular for the training of specialists who are able to think creatively, quickly adapt to changes and make non-standard decisions. In the conditions of constant challenges associated with war, it is the development of students' creative potential that becomes an important factor in the stability of society and its future recovery. One of the effective methodological tools that contributes to the formation of such qualities is a business game, which combines training, modeling of real situations and the development of innovative thinking.